

ALKALOIDY STORCZYKÓW

(Komunikat *)

Dość wiele miejsca poświęcamy w Biuletynie różnym zagadnieniom związanym z rodziną storczykowatych, przypuszczamy przeto, że czytelników naszych zainteresuje krótka informacja o badaniach fitochemicznych, prowadzonych od szeregu lat przez szwedzkiego chemika Björna Lüninga.

Wiadomości dotyczące alkaloidów, występujących u storczyków, były dotychczas bardzo skąpe i dotyczyły około stu gatunków tych roślin.

Ze względu na wymagania, stawiane przez Międzynarodową Unię Chemii Czystej i Stosowanej, aby badania były w miarę możliwości prowadzone na żywym materiale roślinnym — Lünning skompletował kolekcję żywych storczyków, obejmującą około 2000 gatunków, z których do tej chwili — pod względem zawartości alkaloidów — zanalizowano 1400 gatunków. Badane storczyki były bądź zakupione, bądź zebrane przez autora podczas jego wypraw do Panamy oraz Nowej Gwiney i później hodowane w setkach egzemplarzy w szklarniach Uniwersytetu w Sztokholmie.

Wyniki prowadzonych badań wskazują m. in. na bardzo interesujące, a nieraz nawet wręcz zaskakujące rozprzestrzenienie alkaloidów w różnych sekcjach rodziny storczykowatych. Sprawozdanie z pierwszego etapu badań i osiągnięć było referowane (i ogłoszone drukiem) na V Światowej Konferencji poświęconej Storczykom, która odbyła się w Long Beach w r. 1966.

Jednym z dotychczasowych osiągnięć było np. dokładne ustalenie, przy zastosowaniu współczesnych metod fizyko-chemicznych, struktury chemicznej znanego już poprzednio alkaloidu — dendrobiny. W tym samym czasie do podobnych wyników doszli także Japończycy, pracujący niezależnie od siebie.

Nie analizując szczegółowo tego ze wszech miar interesującego zagadnienia i uzyskanych przez Lüninga i jego współpracowników wyników badań, prowadzonych nad różnymi rodzajami storczyków i ich gatunkami — odsyłamy zainteresowanych do artykułu samego autora bogato ilustrowanego wzorami chemicznymi.

Na podkreślenie zasługuje uwaga Lüninga, co do trafności której nikt nie ma już w tej chwili wątpliwości, a mianowicie o doniosłej roli badań chemicznych w taksonomii, nie mówiąc oczywiście o konkretnie omawianym przypadku badań nad alkaloidami, którymi powinni poważnie zainteresować się farmakologowie.

* Na podstawie artykułu B. Lüninga — Orchid Alkaloids. The Orchid Review, vol. 77, nr 908, 1969.